

УДК 063:327

К.М. Марченко, доц., канд. техн. наук, С.І.Шматько, асист.

Кіровоградський національний технічний університет

Вплив інформаційного потоку на стан людини

Розглянуто вплив інформаційного потоку на стан оператора. Наведені рекомендації по зменшенню негативного впливу потоку інформації на робочому місці оператора
інформаційний потік, оператор, шкідливі фактори, організація праці

В інформаційному суспільстві зростає залежність людини від інформації, зростає кількість професій, отже робочих місць, пов'язаних з обробкою інформації. Інформаційне обслуговування сьогодні є однією з галузей суспільного виробництва, які найшвидше розвиваються. Наведемо лише декілька прикладів таких професій: оператор довідкової служби, диспетчер аеропорту, диспетчер зв'язку, оператор ЕОМ, редактор тощо. Щоб крокувати у ногу із суспільством, людина змушена постійно навчатися, сприймати й оброблювати все більші обсяги інформації, постійно приймати пов'язані з інформацією рішення.

Інформаційні процеси часто відбуваються стихійно, неорганізовано, неупорядковано. Інформаційні потоки протікають нерівномірно, їх інтенсивність зазнає то пікові сплески, то переривання, що приводить до нервового напруження та стресів у людини, особливо непередбаченої, зацікавленої в інформації або залежної від неї.

Ось лише деякі фактори, які викликають перенавантаження людини, яка оперує з потоком інформації, (оператора):

- інтенсивність (щільність) інформаційного потоку, тобто обсяг інформації, що надходить за одиницю часу, перевищує пропускну спроможність оператора, його можливість усвідомити та обробити інформацію;
- частота надходження сигналів надто велика, вони утворюють чергу з тенденцією накопичення;
- одночасне надходження двох або більше різнохарактерних сигналів, що вимагають різних алгоритмів обробки, викликають розділення уваги, невизначенність, роздратування та стрес у оператора;
- надходить незвична, нестандартна інформація, алгоритми обробки якої невідомі;
- надходить інформація особливої важливості, яка вимагає прийняття рішень підвищеної відповідальності;
- інформація, що надходить, має переважно негативний характер тощо.

Серед інших шкідливих чинників, що діють на оператора під час обробки інформації необхідно вказати зміни

Як бачимо, праця оператора вимагає ретельного нормування та оптимальної організації. Наведемо витримку відносно норм праці операторів із психологічного словника [1]:

«Наибольшее влияние на результаты деятельности оператора оказывает характер поступающего к нему информационного потока. Поэтому большой интерес представляет использование для определения напряженности труда предельно

допустимых норм деятельности (П. д. н. д.), характеризующих значения информационной нагрузки оператора. К ним относятся: коэффициент загрузки (П. д. н. д. = 0,75); коэффициент очереди (П. д. н. д. = 0,4); длина очереди (число сигналов, требующих одновременного внимания оператора; среднее значение П. д. н. д. = 3,0); время пребывания информации на обслуживании (П. д. н. д. определяются характером деятельности в конкретных условиях); период занятости (время непрерывной, без пауз, работы; П. д. н. д. = 15 мин); скорость поступления информации (значение П. д. н. д. зависит от конкретных условий работы и составляет 2 - 4 дв. ед/с). Фактические характеристики деятельности оператора не должны превышать соответствующих П. д. н. д. Превышение их свидетельствует об информационной перегрузке оператора».

Нормування праці операторів ускладнюється різноманітністю інформації в різних галузях та різновидів інформаційних потоків.

Виконаний аналіз впливових факторів інформаційного потоку на стан людини дозволяє зробити наступні рекомендації щодо зменшення негативного впливу:

- кількість операторів повинна відповідати інтенсивності інформаційного потоку з урахуванням гранично допустимих навантажень;
- спеціалізація, підготовленість та кваліфікація операторів повинна відповідати специфіці інформації, що надходить;
- тривалість роботи операторів та перерв повинні відповідати інтенсивності інформаційного потоку та санітарно-гігієнічним нормам;
- організація робочого місця повинна відповідати специфіці роботи оператора;
- інтерфейси програм повинні бути зручні і як можна прості, з мінімальною кількістю одночасно відображених об'єктів та розгалужень;
- розвивати та удосконалювати інформаційну гігієну як основу здорової та безпечної роботи людей, що опрацьовують інформаційні потоки;
- вивчати психологію роботи людини з інформацією з метою зниження психічного напруження, створення відповідних ефективних методів та прийомів роботи з інформацією різних типів;
- удосконалювати класифікацію інформації та інформаційних процесів, відслідковувати стійкі інформаційні процеси, створювати відповідні моделі та на їх основі розробляти оптимальні алгоритми обробки інформації;
- удосконалювати засоби зберігання інформації з метою найшвидшого та зручного доступу до неї;
- автоматизація та роботизація обробки інформації.

Список літератури

1. Душков Б.А., Королев А.В., Смирнов Б.А. Энциклопедический словарь: Психология труда, управления, инженерная психология и эргономика, 2005 г.
2. Еремин А. Л. Ноогенез и теория интеллекта. Краснодар: «Советская Кубань», 2005. — 356 с.

Рассмотрено влияние информационного потока на состояние оператора. Даны рекомендации по уменьшению негативного воздействия потока информации на рабочем месте оператора.

Consider impact of information flow on the state operator. Recommendations to reduce the negative influence it the flow of information in the workplace operator.

Одержано 14. 09.12